

4 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

<sida1>

Ottesångs Predikan på 4de Bördagen 1855. Text. Psalmen 134:2: Lyften Edra händer Upp i helgedomen och lofver Herran.

Denna vår Up[p]lästa Heliga Text innehåller några få ord af konung David, och tyckes vara författad under hans gladare stunder, då han kände sig lifvad af Guds nåd. Dylika saliga stunder kan endast en sann Christen <sida2> hafva, ty ehuru den sorglösa människan tyckes hafva glädje, kan hon allarminst [allraminst] uti ett sådant sinnes[-]tillstånd lofva Gud, eller Up[p]muntra någon annan, att lofva Herran: ty den naturliga människan lofvar mest denna <sida3> Verldenes Gud, när hon är i glädje: med lättsinnigt snack[,] ver[l]dligt prat och svordomar. Den Naturliga Människan Up[p]muntrar sina supkamrater, och Spelkam[-]rater att öfva tun[-]gan i allehanda fåfäng[-]ligt prat och lättsinnigt tal, och utbrister i ett djefvulskt skratt, när hon kan <sida4> åstadkomma någonting sådant, som kittlar verldens fåfänga. Men en christens glädje består uti helt andra känslor, hvilket <sida5> vi kunna finna [hos] David. Han kunde vis[s]t icke vara glad med verld[en] eller fördrifva sin tid m[ed] syndiga nöjen, såsom v[er]ldens Barn för sed hafv[a], de kunna ingen glädj[e] hafva, om de icke få tillfri[ds] ställa sina syndiga lu[star] och begärelser, det är k[ö]ttens gerningar, såsom sup[an]de, kortspel, hvaru[ti] de ofta lofva sin Gu[d] med hordom, svordom[ar], lättsinnigt skämt el[ler] slagsmål. de äro stundo[m] goda vänner, när de få sin salighet ur brennivi[ns-]flaskan, men det står ick[e] länge på innan de bli ov[änn]er, och börja på att sl[åss]. <sida6> [S]ådana bespottare äro de, [so]m David måste afsky, då [h]an säger[:] säll är den man, som icke sitter der de bespottare sitta; dessa bespottare förak[ta] all sann christendom. [De] kunna icke up[p]muntra någon att lofva Her[ra]n, emedan de up[p]muntra [h]varandra, att lofva [d]enna verldenes Gud med fylleri[,] dryckenskap, svor<sida7>domar, slagsmål, och alle[-]handa syndiga nöjen och tidsfördrif, som i Bibeln kallas för köttens gerningar. Huru kunna verldens barn lofva Herran, då de med sitt lättsinniga och förargeliga lefverne, mera bespotta och försmåda Gud, än de lofva honom. David kunde Up[p]muntra andra, att lofva Herran, då han var lifvad af Guds omedelbara <sida8> nåd; han hade en ande[-]lig glädje, och då kunde han lofva Herran i hans Helgedom, med Up[p]lyftade händer; han kunde äfven Up[p]muntra andra, att lofva Herran, men de, som hafva en köttlig glädje[,] kunna hvarken sjelfva lofva Herran eller Up[p]muntra andra, att lofva. ty de Up[p]muntra hvarandra, att prisa denna verldenes Gud, med allehanda fåfängligt snack, och oanständigt <sida9> skämt, som alldeles icke höfves en christen; ty man har sett Frälsaren gråta öfver de förtappade, men aldrig har man sett honom skratta, aldrig har man sett honom sitta der de bespottare sitta; aldrig har man sett honom deltaga i verldens syndiga nöjen, aldrig har man sett honom slå ball [boll] <sida10> eller spela kort, eller leka blindbock, eller gå på dans; redan som barn vid 12 års ålder, satt han bland dem, som lärde Guds ord, och talade om Gud; men nu tidens ungdom, sitter och spelar kort om söndagen, eller roar sig med andra syndiga nöjen, och de äldre sitta vid brennvins flaskan hvarest de finna sin största salighet <sida11> Ho vet huru länge den glädjen räcker för dem, som sitta der de bespottare sitta? vi

4 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

veta icke hvilka nöjen och tids fördrif, de kunna få roa sig med i evigheten. Men det veta vi för visso att menniskan icke var skapad för att leka och roa sig; ty Gud blef svårligen förtörnad öfver det lättsinniga folket, som satte sig ner för att äta < sida12 > och steg upp för att leka; det var just detta lättsinniga och ogudaktiga lefverne som förtörnade Herren[.] Han var på vägen att förgöra hela folket, för deras lättsinnighet och afguda dyrkan: men Moses bad för folket, och denna förbön gäl[I]de så mycket inför Gud, att Han skonade folket; deraf finna vi, att [Gud] är sträng och alfvarsam < sida13 > Han tål icke sådana lättsinniga och ogudaktiga upåtag, som de bespottare hafva för sig. Vi tro icke, att menniskan var skapad för att leka och roa sig. Vi < sida14 > tro icke heller, att menniskan var skapad blott för att gråta och jämra sig; Men vi tro, att menniskan var skapad för att njuta en andelig glädje, som vi finna någon gång hos David, hos Maria Jesu moder, när hon blef Up[p]fyl[I]d af den Heliga Anda, och sade, min själ fröjdar [fröjdar] sig i Gud min Frälsare; Lärjungarne blefvo glade, när de sågo Herran om Påska < sida15 > [< ska > upprepning] dagen. Detta var en Andelig glädje. Apostelen Paulus up[p]muntrar äfven de christna att fröidas [fröjdas] i Herranom. < sida16 > Men skulle vi tro, att denna andeliga glädje Uppenbarar sig, hos andra än de christna, som förut haft en andelig sorg. Se vi på David, så var [han] ofta bedröfvad i andanom; han hade en sorg som var efter Guds sinne Det var icke denna verldens sorg, som kommer döden åstad. Utan det var en andelig sorg som ofta öfverföll < sida17 > honom, när hans Samvete vaknade, när han kände sitt synda Elände, när han kände sig vara skild ifrån Gud genom synden. då kom han i Samvets qual och hjerteångest: då Gret han öfver sin usselhet, och öfver sitt Elände. då sukkade han öfver sin olycksaliga sinnes stämning; då föll han slutligen till bönen, och anropade Herran < sida18 > om Nåd och förskoning; och då han efter denna syndaånger, blef förvissad om Guds Nåd och Syndernas förlåtelse, då fick han känna en försmak af den Himmelska glädjen; och då lofvade han Herran Och Up[p]muntrade äfven andra < sida19 > att lofva Herran i Hans Helgedom. Se vi åter på Lärjungarnes Christendom, så veta vi alle, att de måste gråta och jämra sig, när de sågo Frälsaren dö på korset. Denna Andeliga sorg hade Frälsaren förutsagt: I skolen gråta och jämra Eder, men verlden < sida20 > skall glädjas. var det nu Frälsarens < sida21 > mening, att verlden skulle få glädje af hans död, men Lärjungarne skulle få sorg? Så synes det. Men var det meningen att verlden skulle få en andelig glädje genom Frälsarens död? Nej det var meningen, att verlden skulle få en < sida22 > sådan glädje, som Djefvulen plägar hafva, när han får suga de christnas blod. En sådan glädje fick också verlden, när de hade korsfäst Frälsaren. Verlden brinner af andeligt hat till Frälsaren; men när den får tappa blod ur Hans ådror, då får < sida23 > verlden glädje och Samvets frid. < sida24 > Men Lärjungarne måste gråta och jämra sig när de se huru verlden rasar emot Frälsaren och Christendomen, när de se huru förskräckligt verlden hatar sin Frälsare; och dertill känna sig Lärjungarne sjelfva öfvergifne af Gud och menniskor. ofta får en rätt Jesu Lärjunge känna denna < sida25 > [< denna > upprepning] förskräckliga sorg, när Frälsaren dör bort ifrån honom, när han icke har någon att vända sig till uti sin andeliga nöd, när han känner sig öfvergifven af Gud och menniskor han måste falla i förtviflan; Men denna Andeliga sorg är den rätta

4 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

förberedelsen till Himmelriket; ty hade icke Frälsaren <sida26> gått bort, så hade hugsvalaren icke kommit. Frälsaren måste gå bort ifrån Lärjungarne för <sida27> deras otro, för deras verldskärlek; för deras sorglöshet, för deras s[ö]m[n]aktighet: den andeliga sorgen måste förbereda deras hjertan, att emottaga Nåden. Hade icke Jesus gått bort, så hade Lärjungarne alldrig kommit till någon rätt <sida28> andelig sorg: men genom hans bortgång, det vill säga genom Frälsarens död, måste Lärjungarne känna sin öfvergifvenhet, sin osalighet; verldskärleken måste genom denna sorg drivas ut ifrån deras hjertan <sida29> var det icke en rätt synda sorg, som Lärjungarne hade då de sörjde deröfver, att Frälsaren hade dött bort ifrån dem? Måste icke hvarje väckt själ känna det samma, då han före sin väckel<sida30> se trodde sig vara frälsarens bästa vän, eller trodde sig hafva en rätt tro, <sida31> då han var i otro; eller trodde sig hafva en rätt kärlek till Frälsaren, då han älskade verlden. Så var det med Lärjungarnes själa tillstånd, före Frälsarens död. De mente sig hafva en stark Tro på Jesum och efter Hans <sida32> död hade de ingen Tro; de mente sig hafva en rätt kärlek, och likväl var deras hjerta fullt af verldskärlek. Så förhåller det sig med alla nådatjufvar, som icke rent af förakta Christendomen, eller anse den för Svärmeri och vidskeppelse [vidskeppelse] de mena, de inbilla sig, att de hafva en stadig tro, och likväl är deras hjerta fullt af otro: de <sida33> inbilla sig, att de älska Frälsaren, men de älska verlden. för en sådan måste den synliga eller inbillade Frälsaren dö bort; Han måste blifva väckt ur sin döda Tro, genom Frälsarens död, så att han blir utan Gud, och utan Frälsare för en tid; då först känner han sig öfvergifven af den Frälsare, som han väl i sin inbillning <sida34> trodde på; Men det var ingen rätt Tro, utan det var en stor otro, som låg förborgad under denna döda Tro; ty när menniskan inbillar sig att hon tror på frälsaren, när hennes <sida35> hjerta är fullt af verlds kärlek, en sådan människas Frälsare måste dö bort, på det hon må komma uti en andelig sorg, som gränsar till förtviflan: förr kan han icke få se Frälsaren lefvande, eller han kan icke utan den sorg, som är efter Guds sinne, smaka glädjen af Frälsarens Up[p]ståndelse. <sida36> vi tala nu icke om de Fariseer, som hata den lefvande christendomen af hjertans grund ty dessa behöfva ingen Frälsare; de behöfva ingen annan Frälsare, än denna verldenes Gud, som de tjena med tankar ord och gerningar, både Söndag och ärkdag. Utan vi tala om dem, som gå i christi Schola, och äro icke såsom Nikodemus hemliga, utan Uppenba[-]ra Lärjungar, <sida37> det vill säga sådane som icke blygas vid Jesu Namn, när ingen fara är å färde, men förneka sin christendom liksom Petrus gjorde före fallet, när han blef antastad af verlds hopen för sin bekantskap med Frälsaren. Sådana Jesu Lärjungar, som mena sig hafva en sann christen<sida38>dom, ehuru deras hjerta Alldrig blifvit förkrossadt; och mena sig hafva en rätt tro, ehuru deras hjerta är fullt af otro, de mena sig hafva en rätt kärlek till Frälsaren ehuru de hafva en rätt kärlek till verlden. En sådan christendom, måste pröfvas i den andeliga sorgens degel, innan den kan blifva en sann Christendom. Genom <sida39> den sorg, som är efter Guds sinne, måste hjertat mökas, förkrossas och sålunda slitast löst ifrån verlden, för att sedan kunna emottaga den korsfäste och Up[p]ståndne Frälsaren, som förut var blott en jordisk Messias, men genom sin död blef en andelig <sida40> frälsare, nemligen i Lärjungarnes hjertan, ty nog var

4 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

Frälsaren en andelig Messias både före och efter sin död, men Lärjungarne trodde på en jordisk Messias före korsfästelsen; och den som tror, att Frälsaren hjälper honom ifrån all jordisk nöd, han tror också på Frälsaren, men han tror endast på en jordisk <sida41> Frälsare; den som tror, att Frälsaren hjälper oss ifrån all Lekamlig nöd, han tror också på en Frälsare, men det är endast en jordisk Frälsare, som han tror på. När människan älskar världen, och de ting, som i världen äro, så <sida42> har han mycken benägenhet, att tro på den der jordiska Frälsaren; och denna Tro är väl i sig sjelf en rätt tro, men det är ingen saliggörande Tro. Först då när den jordiska Messias dör bort, eller när människan kommer i andelig nöd, då först börjar hon att längta efter en andelig Frälsare: och då kommer den lefvande Frälsaren, och visar sig för de förtviflande Lärjungarne. genom denna syn, varde Lärjungarne <sida43> up[p]fylda af andelig glädje och då kunna de <sida44> lofva Herran. Se detta är den rätta nådens ordning. Och på detta sätt måste Lärjungarne slitas lös ifrån världen. Men ack! huru få äro icke dessa sörjande Lärjungarne, emot den stora världshopen, som gläder sig öfver Frälsarens död, öfver Christendomens förfall, öfver den andeliga döden, som öfverfaller de christna. Nog <sida45> kan hvar och en begripa att de, som glädja sig öfver Frälsarens död, äro alle samman fulla af andeligt hat till den lefvande Christendomen; och de som icke gråta och jämra sig, eller de, som icke hafva den andeliga sorgen, äro lika stora fiender, som de andra som glädja sig öfver de Christnas undergång, och andeliga död. Men huru många äro de, som hafva en rätt andelig <sida46> sorg öfver Frälsarens död? Vi finna endast några sörjande Lärjungar innom lyckta dör[r]ar, och några sörjande qvinnor. Alla de öfriga hålla graföhl i glädjen deröfver, att en sådan fiende till deras Själs lugn, blifvit röjd ur vägen. Somliga taga sig ett rus om Långfredagen, och fira Christi begrafning i sus och i dus; andra spela kort om Långfredagen, återigen andra slå boll om Långfredagen, somliga gå på dans om Långfredagen; Alla hafva de roligt i världen <sida47> och endast Lärjungarne sörja öfver Frälsarens Död. Tron I, att någon annan, än dessa sörjande själar får se Frälsaren lefvande? Tron I, att Frälsarens mördare skola få se den Törne[-]krönte konungen lefvande? Nej platt intet. Ibland Christendomens fiender var det endast Paulus, som fick se Frälsaren lefvande; och denne Paulus blef just derigenom slagen af sitt Samvete, han blef väckt af denna syn. <sida48> Förut trodde han fullt och fast, att de Christna vore kättare och villoandar, men när han blef väckt fick han se annat. Äfven nu hafva alla sorglösa den öfvertygelsen, att de Christna äro svärmare, kättare och villoandar; men den som blir alfvarligen väckt, får se helt annat. Han får se, att han sjelf varit en kättare, och fiende till den sanna christendomen <sida49> Men här finnas ty värr icke mången, som har anammat den sanna och lefvande Christendomen. Här finnas sådana, som Paulus var före sin omvändelse. Här finnes en och annan Nikudemus som ingenting vet om den nya födelsen; här finnes en och annan Judas, som icke bryr sig om annat än pungen. Här finnes <sida50> Fariseer, som hafva fått klara ögon för att se de christnas fel; men här finnas icke många, som gråta och jämra sig öfver christendomens förfall, här finnas icke många, som tvifla om sin Salighet; derföre finns det icke heller många som kunna glädja sig öfver sin själs frälsning: här finns icke många, som kunna vara i andelig

4 BÖNDAGEN 1855 OTTESÅNG

glädje, <sida51> som Maria Jesu Moder och Läjungarne om Påskdagen. Här finnas således icke många, som kunna lofva Herran med Up[p]lyftade händer i Hans Helgedom. Om ock David skulle up[p]mana denna församling, att lyfta sina Händer i Hans Helgedom och lofva Herran: så finns det ingen, som vågar lyfte sina Händer af fruktan att blifva <sida52> begabbad af hopen. Ty djefvulen håller redan dem för skrymtare, som sitta med nedslagna händer och nedslagna ögon; men ingenting går honom så djupt sinnes, som barnens rop i Templet: Hosianna Davids Son. men den som sitter som en stör i Guds hus och alldrig faller på knä, den anser Djefvulen för den bästa christen. Men andelig sorg och andelig glädje kan [han] icke tåla. måtte då Herren förbarma sig öfver dem, som med Lärjungarne gråta och jämra sig[,] amen.

—
Original / Merikallios samling / Uleåborgs landsarkiv